

Färsk forskning

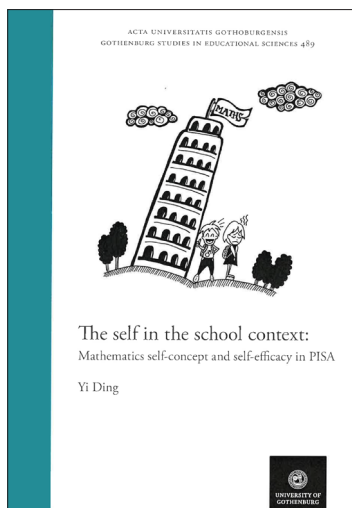
Elevers självbild i matematik

Elevers självbild är grundläggande för framgångsrikt matematiklärande. Begreppet självbild härstammar från psykologin och beskriver uppfattningar om egna förmågor inom ett område. Begreppet innefattar både *självuppfattning* och *självttillit*, och används i forskningen för att förstå faktorer som akademisk prestation, motivation och välbefinnande i skolan. I en färsk avhandling, *The self in the school context: Mathematics self-concept and self-efficacy in PISA*, visar Yi Ding att elevers självbild har en avgörande inverkan på deras prestationer i matematik.

Avhandlingen bygger på omfattande data från PISA-undersökningarna från 2003 samt 2012. Resultaten för Sverige visar att pojkar tenderar att ha en högre självbild i matematik jämfört med flickor, trots att flickornas resultat ofta är lika bra, eller till och med bättre. Denna snedvridna självbild kan i

sin tur ha en negativ inverkan på flickors prestationer. En annan intressant insikt från Dings forskning är att socioekonomisk bakgrund spelar roll för självbild och prestationer, men kanske inte på det sätt som tidigare antagits. Elever födda utomlands uppvisar högre självbild i matematik, trots att deras faktiska prestationer generellt sett ligger under de svenskfödda elevernas. Slutsatsen är att självbild och faktiska prestationer inte alltid korrelerar på det sätt man kan förvänta sig, vilket tyder på att faktorer som självuppfattning och självttillit kan ha en komplex relation till prestationer i matematik.

Även om föräldrar och andra faktorer utanför skolan är viktiga för att forma elevers självbild i matematik har lärare en central roll i denna process. Genom att skapa en stödjande och positiv inlärningsmiljö kan lärare hjälpa elever att reflektera över sina framsteg i matematik. Att uppmuntra elever, särskilt flickor, att se tillbaka på sina prestationer och bli medvetna om sina framsteg kan avsevärt stärka deras självbild inom ämnet matematik, menar Ding.

Självuppfattning och självttillit – vad är skillnaden?

- ♦ *Självuppfattning* (self-concept) handlar om synen på sin generella förmåga inom ett område eller ämne. Till exempel: Jag är bra på matematik.”
- ♦ *Självttillit* (self-efficacy) handlar om tilltron till sin förmåga att klara specifika uppgifter. Till exempel: ”Jag kan lösa den här typen av matematikuppgifter: $2(x+3)=(x+3)(x-3)$ ” eller ”Hur mycket kostar ett par byxor efter 25% rabatt?”

Rimma Nyman